

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě - pobočka v Olomouci rozhodl samosoudkyní JUDr. Martinou Radkovou v právní věci žalobkyně **PhDr. H. P.**, bytem V. H., Š. 218, zast. JUDr. Petrou Vons Janulkovou, advokátkou se sídlem v Olomouci, Tylova 711/1, Olomouc, proti žalovanému **Ministerstvu práce a sociálních věcí**, se sídlem v Praze, Na Poříčním právu 1, **o přezkoumání rozhodnutí žalovaného ze dne 31. 3. 2014, č. j. MPSV-UM/1997/14/4S-OLK, ve věci příspěvku na bydlení,**

t a k t o :

- I. Žaloba **se zamítá**.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Ustanovené zástupkyni **se přiznává** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů ve výši 3.146 Kč, která jí bude zaplacena do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku z účtu Krajského soudu v Ostravě.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Včas podanou žalobou se žalobkyně domáhala přezkoumání rozhodnutí citovaného v záhlaví. Tímto rozhodnutím žalovaný zamítl odvolání a potvrdil rozhodnutí Úřadu práce České republiky – krajské pobočky v Olomouci ze dne

17. 3. 2014, č. j. 158068/14/OL, kterým byla žalobkyni zamítnuta žádost o dávku státní sociální podpory příspěvek na bydlení od 1. 10. 2013.

[2] V žalobě žalobkyně namítala, že žádost o dávku byla zamítnuta proto, že příspěvek je vázán na náklady vzniklé v místě trvalého bydliště a že tedy nemohou být brány v úvahu náklady na bydlení v místě, kde žadatel skutečně bydlí. Správní orgány upřednostnily formální hledisko před hlediskem skutečně sledovaným zákonem, tj. poskytnout pomoc sociálně potřebným. Správní orgány nevzaly v úvahy žalobkyní odkazovanou judikaturu Ústavního soudu o nepřipustném formalismu. Jako další důkazy k prokázání námítky, že dávky jsou vypláceny v případech, kdy je všeobecná vědomost o tom, že dávky jsou zneužívány k refundaci „neskutečných“ přemrštěných nákladů na bydlení, kdy tak splnění kritéria čistě formálního místo trvalé bydliště má přednost před zákazem zneužití zákona a principem *Nemo turpitudinem alegare potest* – např. MF dne 22. 4. 2014, s. B1, B2, *Ubytovny? Stále problém. A majitele domu žádají o nové*. Žalobkyně měla za to, že striktně formální výklad zákona nemůže obstát za situace, kdy takový zákon nejen toleruje své vlastní zneužívání, ale navíc místo pomoci sociálně potřebným slouží k bezdůvodnému obohacování spekulantů a obchodníků s chudobou. Žalobkyně navrhla, aby soud v tomto řízení podal návrh Ústavnímu soudu ke zrušení části zákona, a to § 24 odst. 1 a 4 tak, že bude vypuštěna podmínka trvalého bydliště. Zároveň žalobkyně navrhla, aby byla zrušena omezující podmínka vlastnictví nebo nájmu bytu, protože podle judikatury NS lze být užívat i na základě jiného právního titulu (rozsudek NS sp. zn. 26 Cdo 376/2009 ze dne 24. 2. 2010), takže nelze vyloučit, že žadatelem může být i osoba žádající pouze příspěvek na část možných nákladů na bydlení, a to nikoliv náklady podle § 25 odst. 1 písm. a) citovaného zákona („nájemné“), ale náklady za plyn, elektřinu, vodné, stočné, odvoz odpadu a centrální vytápění nebo za pevná paliva podle § 25 odst. 1 písm. c). Žalobkyně navrhla i zrušení souvisejících částí zákona, zejména § 25 odst. 1 písm. c) citovaného zákona.

[3] V doplnění žaloby žalobkyně namítla, že správní orgány nesprávně právně posoudily otázku podmínek nároku na příspěvek na bydlení, jejich prokazování a aplikaci v praxi, když aplikovaly § 24 zákona o státní sociální podpoře restriktivně, zcela mimo meze ústavně konformního výkladu a v rozporu se smyslem zákona o státní pomoci a sociální podpoře, který má být k ochraně potřebných osob. Za klíčovou považovala žalobkyně otázku výkladu obsahu pojmu „vlastník nebo nájemce bytu, který je v bytě hlášen k trvalému pobytu“, respektive skutečnost, že při posuzování splnění podmínek pro přiznání dávky příspěvek na bydlení není brán jako stěžejní faktický stav, nýbrž stav „papírový“. Správní orgány odůvodnily svá rozhodnutí tím, že žalobkyně nedoložila k žádosti o dávku příspěvek na bydlení doklad o výši nákladů na bydlení za III. čtvrtletí 2013 na byt na adrese B. 8, ve kterém má trvalý pobyt, čímž nesplnila jednu ze základních podmínek pro přiznání dávky. Správní orgány postavily své rozhodnutí na tom, že nárok na příspěvek na bydlení má pouze vlastník nebo nájemce bytu, který je v bytě hlášen k trvalému pobytu. Situace žalobkyně je taková, že její trvalé bydliště bylo v předmětném období na adrese B. 8, ale fakticky se zdržovala a bydlela na adrese Š. 218, V. H., kde také hradila měsíčně částku 5.000 Kč na úhradu paušálních nákladů za plyn, elektřinu a vodu. Výklad, který správní orgány zaujaly, je neudržitelný, ryze formalistický, zcela

mimo meze ústavně konformního výkladu a naprosto neodpovídá smyslu zákona o státní sociální podpoře. Podle žalobkyně úmyslem zákonodárce jednoznačně nebylo vázat příspěvek na bydlení pouze na evidenční údaj, který nemusí vypovídat nic o skutečném stavu, neboť smyslem zákona o státní sociální podpoře je pomoci potřebným v jejich tíživé situaci, tj. pomoci tam, kde je pomoc skutečně potřebná (což je zcela zřejmě tam, kde konkrétně jsou vynakládány prostředky na bydlení). Při výkladu aplikaci právních předpisů nelze pomíjet jejich účel a smysl, který není možné hledat jen ve slovech a větách toho kterého předpisu, ve kterém je třeba vždy nalézat i principy uznávané demokratickými právními státy. Orgány veřejné moci jsou povinny se odchýlit i od na první pohled jednoznačného textu a namísto doslovného výkladu zvolit výklad konformní s účelem a smyslem zákona se zřetelem na relevantní právní principy a to například v situacích, kdy text zákona zjevně vede k absurdním a zřejmě iracionálním situacím, kdy přístup žalovaného v tomto konkrétním případě zcela iracionální situaci nastavuje. Trvalé bydliště je v podstatě pouze registračním/evidenčním údajem, který je zaveden do systému evidence obyvatel (např. pro potřeby voleb, pro určení místní příslušnosti soudu či správních orgánů ap.), který však nevypovídá nic o faktickém stavu, kdy v žádném právním předpise ČR není občanům stanovena povinnost se skutečně zdržovat v místě trvalého bydliště. Daleko důležitější je místo, kde občan zabezpečuje své bytové potřeby, místo, které občan užívá ke svému trvalému bydlení, tj. kde fakticky pobývá (s tímto legálním pojmem pracuje např. zákon o daních z příjmů pro potřeby odpočtu od základu daně – to znamená, že finanční úřad jednoznačně přihlíží k tomu, kde občan fakticky bydlí). Pokud bychom se měli držet právě té skutečnosti, že na příspěvek na bydlení by měl dosáhnout ten, kdo jej skutečně potřebuje, pak je evidentní, že nelze pro stanovení podmínek nároku vycházet pouze z evidenčního údaje, ale je nutno v každém konkrétním případě zkoumat, kde jednotlivec skutečně pobývá a kde vynakládá prostředky na bydlení. Žalobkyně se s ohledem na výklad Ústavního soudu v rozhodnutích sp. zn. II. ÚS 1648/10 nebo IV. ÚS 2265/13 domnívá, že správní orgány v jejím případě měly jednoznačně zvolit výklad konformní s účelem a smyslem zákona o státní sociální podpoře a ne se zcela formalisticky držet jazykové dikce zákona. Jejich rozhodnutí je tak nesprávné. Formalistické lpění na splnění podmínky trvalého bydliště je ale dle žalobkyně nemístné, neboť v první řadě by měly být sledované případné individuální zvláštnosti každého případu a hmotná situace žadatele, a to zda tam, kde skutečně bydlí, mu vznikají náklady na bydlení. Výklad správních orgánů, které jako jediné relevantní kritérium uznávají místo trvalého bydliště, je neudržitelný a nepřijatelně restriktivní a je v rozporu nejen s obecně uznávaným principem dobré správy a vstřícnosti vůči účastníkovi správního řízení ale i v rozporu s ústavním principem podle čl. 30 odst. 2 LZPS, neboť je žadatelům upírána taková pomoc, která je nezbytná pro zajištění základních životních podmínek. Žalobkyně má za to, že v řízení dostatečně tvrdila a prokázala, z jakého důvodu v rozhodném období nebydlela v místě trvalého pobytu a proč si neměnila trvalé bydliště, jaké byly její pravidelné měsíční výdaje s bydlením a jakým způsobem je hradila. Přitom poukázala na § 52 správního řádu a to, že navrhovala důkazy, z nichž bylo zřejmé, že v rozhodném období měla výdaje s bydlením. Správní orgány k nim však nepřihlíděly. Správní orgány navíc vyšly z neúplně zjištěného skutkového stavu, když se spokojily se sdělením Národního památkového ústavu o tom, že k bytu na adrese B. 8 byl nájemní vztah s žalobkyní

ukončen ke dni 31. 10. 2013, přičemž žalobkyně v průběhu 7. až 9. měsíce 2013 neuhradila v tomto bytě žádnou platbu za nájem, včetně plateb za elektřinu, aniž by však správní orgány vzaly v potaz důkazy, které jim předložila žalobkyně o tom, že v předmětném období hradila pravidelně měsíčně částku 5.000 Kč na náklady s bydlením na adrese Š. 218, V. H. (a proč tomu tak bylo). V této souvislosti žalobkyně poukázala rovněž na to, že jednáním správních orgánů obou stupňů byla porušena zásada podle § 3 správního řádu. Navíc pak žalobkyně tvrdila, že jí vznikly náklady na bydlení v místě trvalého pobytu na B. 8, které hradí zápočtem a kdy o určení výše nájmu je vedeno mezi ní a pronajímatelem soudní řízení (srovnaj rozhodnutí žalovaného ze dne 18. 7. 2013, sp. zn. 5, čj. MPSV UM/8619/13/9S – OLK), kdy se jedná o skutečnosti známé správnímu orgánu z úřední činnosti. K důkazům žalobkyně navrhovala připojení spisu Krajského soudu v Ostravě – pobočky v Olomouci sp. zn. 73 Ad 24/2013. V dalším žalobkyně odkázala na žalobu ze dne 28. 4. 2014 a k ní připojené listiny a zejména podnět k podání návrhu podle § 64 odst. 3 zákona o Ústavním soudu ke zrušení části zákona č. 117/1995 Sb.

[4] Žalovaný ve vyjádření k žalobě k porušení § 24 zákona o státní sociální podpoře uvedl, že námitka je povšechná a nekonkrétní. Žalovaný nesouhlasil s názorem žalobkyně, protože zákon o státní sociální podpoře je součástí právního systému ČR a určuje pravidla a podmínky nároku na dávky státní sociální podpory, případně na její výplatu a výši, kdy žalovaný je orgán, který mj. zpřesňuje pravidla pro rozhodování o nároku na dávky státní sociální podpory. K výkladu pojmu vlastník nebo nájemce bytu, který je v bytě hlášen k trvalému pobytu, a námitku faktického stavu žalovaný uvedl, že zákon o státní sociální podpoře určuje podmínky, které musí být žadatelem o dávku pro vznik nároku na dávku splněny. V § 24 zákona o státní sociální podpoře jsou stanoveny podmínky nároku na příspěvek na bydlení, kdy nárok na dávku příspěvek na bydlení má vlastník nebo nájemce bytu, který je v bytě hlášen k trvalému pobytu. Jde o stav faktický, který musí být jednoznačně prokázán. V § 68 zákon stanoví taxativně náležitosti žádosti. V případě žádosti o dávku příspěvek na bydlení musí žádost o dávku obsahovat doklad o tom, že byt je užíván na základě nájemní smlouvy nebo na základě vlastnictví nemovitosti. V § 68a a § 68b zákon specifikuje důkazní prostředky, podání a jiné úkony, které v řízení dle tohoto zákona jsou přípustné. Ve vedeném správním řízení nebyla spornou otázka, zda je žalobkyně vlastníkem nebo nájemcem bytu na adrese B. 8, kde je hlášena k trvalému pobytu či se zde fakticky zdržuje, ale spornou byla otázka stanovení výše nákladů na bydlení žalobkyně na tento byt v souladu s § 25 zákona o státní sociální podpoře. V systému státní sociální podpory se při posuzování nároku na dávku neuplatňuje institut správního uvážení. Správní orgány rozhodující podle tohoto zákona jsou vázány jeho ustanoveními a jsou povinny postupovat v řízeních o dávkách státní sociální podpory tak, aby dodržely zásadu zákonnosti, právní jistoty a v neposlední řadě zásadu nestrannosti. Nelze tak přisvědčit domněnce žalobkyně, že správní orgány v jejím případě postupovaly formalisticky, když neupravily zákon o státní sociální podpoře konkrétně na její situaci. K námitce porušení § 3 správního řádu žalovaný sdělil, že skutečnost, že žalobkyně v rozhodném období III. čtvrtletí roku 2013 v bytě (jehož byla ke dni 1. 10. 2013 nájemcem a kde byla hlášena k trvalému pobytu) na adrese B. 8 nebydlela, je nerozhodná, neboť podle § 24 odst. 1 zákona o státní sociální podpoře má nárok na dávku vlastník nebo nájemce

bytu, který je v bytě hlášen k trvalému pobytu, jestliže jeho náklady na bydlení přesahují částku součinu rozhodného příjmu v rodině a koeficientu 0,30 a současně součin rozhodného příjmu v rodině a koeficientu 0,30 není vyšší než částka normativních nákladů na bydlení. Podmínka užívání bytu je rozhodnou skutečností jen v případě, že by se jednalo o vlastnický vztah k bytu. Žalovaný z předložené spisové dokumentace zjistil, že bylo zahájeno řízení o příspěvku na bydlení na základě žádosti žalobkyně. K prokázání rozhodných příjmů rodiny žalobkyně předložila doklad o výši příjmů, nájemní vztah k bytu byl prokázán potvrzením vlastníka bytu, avšak výši nákladů na bydlení za rozhodné období v souladu s § 25 zákona o státní sociální podpoře žalobkyně neprokázala. Naopak k žádosti o dávku žalobkyně doložila prohlášení Ing. E. P. (majitelky bytu na adrese V. H., Š. 218, kde žalobkyně aktuálně bydlela), že přijala od žalobkyně dne 31. 7., 31. 8. a 30. 9. 2013 platby ve výši 5.000 Kč na úhradu paušálních nákladů za plyn, elektřinu a vodu. Tento doklad nelze v souladu s § 25 zákona o státní sociální podpoře považovat za doklad prokazující náklady na bydlení žalobkyně, a to na byt, jehož je nájemcem. S ohledem na to úřad práce vyzval žalobkyni k doložení dokladů, které by prokázaly náklady na bydlení za III. čtvrtletí roku 2013, které vznikly žalobkyni s užíváním bytu na adrese B. 8. Žalobkyně takovéto doklady nepředložila. Žalobkyně neprokázala pro konkrétní kalendářní čtvrtletí náklady na bydlení v souladu se zákonem o státní sociální podpoře, žalovaný měl za to, že byl zjištěn stav v rozsahu nezbytném pro rozhodnutí ve věci. Na tom nemůže nic změnit ani tvrzení žalobkyně, že dostatečně prokázala, z jakého důvodu nebydlela v místě trvalého pobytu, proč si neměnila trvalý pobyt a že měla pravidelné výdaje s bydlením.

[5] V replice žalobkyně nesouhlasila s tvrzením žalovaného o tom, že v systému státní sociální podpory se při posuzování nároku na dávku neuplatňuje institut správního uvážení. Žalovaný ostatně ani neuvedl, o které konkrétní ustanovení zákona se jeho tvrzení opírá. Žalobkyně měla za to, že přístupem, který v jejím případě zaujal žalovaný, byl porušen mj. princip zakotvený v § 2 odst. 4 správního řádu, neboť žalovaným přijaté řešení zcela jistě není v souladu s veřejným zájmem a neodpovídá okolnostem daného případu. Dle žalobkyně skutečným veřejným zájmem v dané věci je, aby lidé, kteří pomoc skutečně potřebují, ji také dostali. V případě žalobkyně však správní orgány konkrétní okolnosti případu zcela jistě v úvahu nebrali. Pokud žalovaný nepovažuje za důležitou a rozhodnou skutečnost, proč žalobkyně v bytě na adrese B. 8 v rozhodném období nebydlela, a kde fakticky bydlela, je tento jeho přístup nesprávný, neboť smyslem příspěvku na bydlení je právě přispět žadateli na jeho výdaje s bydlením – dle názoru žalobkyně je nerozhodné, kde tyto výdaje jsou vynakládány, když je prokázáno, že skutečně vynakládány jsou – což žalobkyně prokázala. Opačný výklad právní normy jde zcela nad rámec smyslu a účelu zákona a je nepřijatelně restriktivní.

[6] Krajský soud v Ostravě - pobočka v Olomouci přezkoumal napadené rozhodnutí podle § 65 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále „s. ř. s.“) v mezích žalobních bodů a při přezkoumání rozhodnutí vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 a 2 s. ř. s.), tedy ke dni 31. 3. 2014.

[7] Žádostí podanou u úřadu práce 29. 11. 2013 požádala žalobkyně o příspěvek na bydlení za třetí čtvrtletí 2013, a to jako nájemce bytu. V podání ze dne 28. 11. 2013 žalobkyně uvedla, že žádá o příspěvek na bydlení na adrese Š. 218, V. H., kde není hlášena k trvalému pobytu, ale kde se zdržuje z důvodu svého zdravotního stavu, který jí brání „být sama v bytě“ v jejím trvalém bydlišti B. 8. Náklady žalobkyně jsou 5.000 Kč měsíčně, které platí jako paušál za plyn, elektřinu a vodu vlastníku nemovitosti Ing. E. P., T. 1, O., potvrzení zasláno samostatným podáním. Formuláře nejsou schopny reflektovat specifickou situaci žalobkyně a nelze je proto vyplnit. Žalobkyně zaslala tedy ty formuláře, které byla schopna vyplnit. V hlášení změn – adresy trvalého pobytu, skutečného pobytu a adresy pro doručování, podaného úřadu práce 29. 11. 2013 s tím, že změna platí od 1. 7. 2013, žalobkyně uvedla skutečný pobyt V. H., Š. 218, a trvalý pobyt B. 8. Jako doplňující informaci žalobkyně uvedla, že z důvodu nepříznivého zdravotního stavu se nemohla po operaci zdržovat v místě trvalého bydliště a bylo nutno, aby byla „pod dohledem“ dospělé osoby, která by byla schopna zasáhnout, kdyby to s ohledem na zdravotní stav žalobkyně bylo třeba. Nezletilé dítě žalobkyně nebylo schopno takovou „dohlížecí“ funkci plnit.

[8] Žalobkyně doložila prohlášení Ing. E. P. pro účely žádosti příspěvku na bydlení, že od žalobkyně přijala 31. 7., 31. 8. a 30. 9. 2013 platby ve výši 5.000 Kč měsíčně jako úhradu paušálních nákladů za náklady na plyn, elektřinu a vodu, které vznikly s pobytem žalobkyně v domě Ing. E. P. na adrese Š. 218, V. H..

[9] Výzvou ze dne 4. 12. 2013 úřad práce vyzval žalobkyni k doplnění a doložení skutečností, které jsou potřeba pro vyhodnocení dávky na příspěvek na bydlení – je nutné doložit k nové žádosti od 1. 10. 2013 nájemní smlouvu, popřípadě potvrzení, že nájemní vztah stále trvá a v nájemní smlouvě nedošlo k žádným změnám. Je nutné doložit doklad o výši nákladů na bydlení za III. čtvrtletí 2013 na byt B. 8, ve kterém má žalobkyně trvalý pobyt, nájemní vztah a uhrazení nákladů, které má žalobkyně dle předpisu úhrad stanoveny. Potvrzení o nákladech ve výši 5.000 Kč měsíčně na byt Š. 218, V. H., nemohou být uznány jako náklady na bydlení pro účely dávky státní sociální podpory příspěvek na bydlení, neboť náklady na bydlení se vztahují jen k vlastníku nebo nájemci, který je v bytě hlášen k trvalému pobytu. Žalobkyně úřadu práce doložila rozsudek Okresního soudu v Olomouci ze dne 27. 11. 2012, čj. 26 C 456/2010 – 373, o vyklizení bytu B. 8 žalobkyní.

[10] Dne 4. 12. 2013 žalobkyně úřadu práce sdělila, že nájemní vztah k předmětnému bytu B. 8 je mezi ní a pronajímatelem sporný, byt vyklidila 31. 10. 2013, ale pronajímatel jí dosud nezajistil náhradní bydlení. Žalobkyně nemohla zůstat sama v uzavřeném objektu, v němž se byt nachází, neboť nebyla po operaci schopna se sama o sebe postarat a byla pod dozorem svého 75letého otce, který ve svém bydlišti je případně jí schopen zajistit pomoc, což by ve specifických poměrech trvalého bydliště žalobkyně nemohl s ohledem na své stáří a zdravotní stav, protože by se nedobehal z bytu přes schody, nádvoří a most k první bráně, aby mohl otevřít – například lékaři. V bytě v místě trvalého bydliště ani nejsou sousedé, jde o solitérní stavbu obklopenou parkem, které by případně bylo možno požádat o pomoc. Žalobkyně je v situaci, kdy momentálně nemá kde bydlet a je dosud

přichýlena u sestry, která nemá zákonnou povinnost ji v domě nechat. V důsledku onkologické léčby žalobkyně není v psychickém stavu, aby se dobrovolně vydala do azylového domu pro matky s dětmi, kde už se jednou ocitla a čeká tedy, jak dopadne soudní řízení. Podle názoru žalobkyně jí nemůže jít k tíži, že si nemůže změnit trvalé bydliště, když neví, kam se poděje.

[11] Správní orgán I. stupně zjistil, že rozsudek citovaný shora dosud není pravomocný.

[12] K dotazu úřadu práce, zda je platná nájemní smlouva ze dne 8. 7. 1992 nebo došlo k sepsání nové nájemní smlouvy a zda trvá nájemní vztah žalobkyně k bytu na adrese B. 8, Národní památkový ústav dne 19. 12. 2013 sdělil, že nepravomocným rozsudkem Okresního soudu v Olomouci sp. zn. 26 C 456 /2010 bylo rozhodnuto, že žalobkyni skončil pracovní poměr k 31. 10. 2010 a do dvou let mělo dojít k vyklizení bytu na adrese B. 8.

[13] Národní památkový ústav 27. 12. 2013 sdělil, že nájemní vztah mezi žalobkyní a pronajímatelem byl ukončen 31. 10. 2013, a to předáním předmětného bytu podle protokolu v příloze.

[14] Písemností ze dne 7. 1. 2014 úřad práce sdělil žalobkyni zjištěné skutečnosti ze shromážděných podkladů pro rozhodnutí a poučil ji o právu vyjádřit se k podkladům rozhodnutí.

[15] Rozhodnutím ze dne 23. 1. 2014 správní orgán I. stupně zamítl žádost žalobkyně o dávku státní sociální podpory příspěvek na bydlení od 1. 10. 2013, protože náklady na bydlení podle § 25 zákona č. 117/1995 Sb. se vztahují jen k vlastníku nebo nájemci, který v bytě hlášen k trvalému pobytu. Toto žalobkyně nedoložila. Doložení nákladů na byt V. H., Š. 218, není v souladu se zákonem č. 117/1995 Sb.

[16] V odvolání žalobkyně namítala nesprávné právní posouzení věci, zákon musí být vykládán podle jeho smyslu, neboť jsou situace, kdy občan musí bydlet mimo své trvalé bydliště a náklady mu zde vznikají.

[17] Rozhodnutím žalovaného ze dne 17. 2. 2014 bylo citované rozhodnutí zrušeno, protože se žalobkyně nemohla vyjádřit ke všem podkladům, ze kterých úřad práce vycházel při svém rozhodování.

[18] K dotazu úřadu práce Národní památkový ústav 24. 2. 2014 sdělil, že za červenec -září 2013 žalobkyně má nájem, včetně plateb za vodu elektřinu uhrazen, nemá uhrazenou fakturu za topení za období od 1. 1. - 31. 10. 2013 v celkové hodnotě 25.309 Kč.

[19] K podkladům rozhodnutí se na výzvu úřadu práce žalobkyně vyjádřila tak, že podklady rozhodnutí jsou jí známy a její námitky směřují proti aplikaci zákona, přičemž žalobkyně odkázala na usnesení NS č. j. 28 Cdo 4867/201 o interpretaci

abstraktních norem a ústavních zásad a odchýlení od výslovného textu zákona. Přitom žalobkyně navrhla, aby správní orgán rozhodl o přiznání dávky bez ohledu na přihlížení k podmínce trvalého bydliště.

[20] Rozhodnutím ze dne 17. 3. 2014 úřad práce zamítl žádost žalobkyně o příspěvek na bydlení od 1. 10. 2013, protože trvalý pobyt v bytě, ke kterému trvá nájemní smlouva, je stěžejní podmínka pro přiznání příspěvku na bydlení, jde o ustálený výklad Ministerstva práce a sociálních věcí, touto aplikací zákona se musí správní orgán řídit, a proto vyhodnotil, že není možné žalobkyni přiznat dávku příspěvek na bydlení, neboť neuhradila náklady na bydlení k bytu B. 8, kde má trvalý pobyt.

[21] V odvolání žalobkyně namítla nepřijatelný formalismus při aplikaci zákona, kdy by měla být v první řadě sledována hmotná situace žadatele, a to zda tam, kde bydlí, mu vznikají náklady na bydlení. V praxi mohou nastat případy zákonem nepresumované, kdy například žadatel s trvalým bydlištěm ve znečištěné lokalitě se ze zdravotních důvodů část roku zdržuje v přechodném bydlišti (na letním bytě) a jen pro tento účel si nebude měnit trvalé bydliště a vyřizovat všechny nové doklady. Pokud mu v trvalém bydlišti, kde se část roku nezdržuje, nevznikají náklady a nemá důvod platit zálohy, ale tyto náklady mu vznikají v místě přechodného bydliště, správní orgán ve skutečnosti nesleduje ochranu osob podle čl. 30 odst. 2 LZPS, ale dogmatickým lpěním na splnění „nesmyslné“ zákonné podmínky upírá žalobkyni sociální pomoc. Žalobkyně má za to, že jako sociálně potřebná diskriminována oproti romským občanům, neboť těm je sociální dávka poskytována jen z důvodu, že splnili formalistní požadavek trvalého bydliště někde na ubytovně, přestože je skutečností všeobecně známou, že poskytnuté dávky jsou spekulativně zneužívány k placení přemrštěnými nájmů. Z hlediska smyslu zákona, který má pomoci sociálně potřebným, by měli dostat příspěvek na bydlení bezdomovci, pokud si koupí plynovou láhev do vařiče či topidla, poplatku za tábořiště, protože to jsou jejich skutečné náklady na bydlení, když na ohlašovně skutečně bydlet nemohou a v takovémto trvalém bydlišti jim logicky žádné náklady nemohou vznikat, přestože objektivně někde bydlí, i když jejich bydliště nesplňuje znaky podle § 10 odst. 1 zákona č. 133/2000 Sb.; restriktivní nastavení zákona neguje naplnění čl. 30 odst. 2 Listiny.

[22] Žalovaný v rozhodnutí o odvolání uvedl, že jednotlivé systémové součásti sociálního zabezpečení účinné v ČR se od sebe liší jednak tím, jakou úlohu v tomto daném systému sehrává stát, to znamená, jak se podílí na tvorbě zdrojů a organizaci sociálního zabezpečení, a jednak tím, jaké postavení v daném systému zaujímá občan, to znamená, jak se podílí na tvorbě zdrojů a jaké musí splnit podmínky, aby systém vůči němu začal působit. Z obecného označení použitého účastníkem řízení „zákon“ žalovaný na základě vedeného řízení dovozuje, že žalovaný má na mysli státní sociální podporu. Systém státní sociální podpory byl budován tak, aby vyhovoval podmínkám tržní ekonomiky, aby životní úroveň občanů a rodin s dětmi vycházela především z pracovních příjmů a sociální redistribuce, aby nedeformovala, ale pouze účelně korigovala příjmovou diferenciaci tak, aby osoby motivovala ke zvyšování příjmů, a aby se snížila závislost občanů a rodin s dětmi na sociálních

dávkách. Celý proces vzniku státní sociální podpory byl veden snahou vytvořit systém hospodárný, účelný a adresný, který bude vycházet z konkrétní sociální události a situace. Z hlediska postavení jedince je systém státní sociální podpory systémem zaopatřovacím, to znamená, že jedinec k tomu, aby čerpal plnění, respektive pobíral dávku, nemusí být v předstihu účasten nějakého pojistného systému, ani předem odkládat část finančních prostředků k zajištění budoucích potřeb. Pomoc občanovi ze systému nastává v okamžiku, jakmile nastanou zákonem předvídatelné skutečnosti, kdy poskytování dávek je často vázáno na splnění dalších, zákonem o státní sociální podpoře předem jasně vymezených podmínek, což fakticky znamená, že i při vzniku zákonem předpokládané skutečnosti nemusí na dávku dosáhnout každý, ale jen ten, kdo ji skutečně potřebuje. Proto zákon o státní sociální podpoře v některých případech váže dávky státní sociální podpory např. na dosažení, respektive nepřekročení určené výše příjmu v rodině, na hlášení k trvalému pobytu ap. Námitku žalobkyně žalovaný hodnotil jako nerozhodnou a dodal, že dávky státní sociální pomoci jsou konstruovány zákonodárcem jako dávky obligatorní, to znamená, že nárok na dávku vzniká pouze kumulativním splněním zákonem stanovených podmínek, které jsou nepřekročitelné. Orgán státní sociální podpory, který o přiznání či nepřiznání nároku na dávku a její výši rozhoduje, tudíž rozhodnutím ve věci tuto skutečnost deklaruje. V systému státní sociální podpory se při posuzování nároku na dávku neuplatňuje institut správního uvážení. Správní orgány jsou tak vázány ustanoveními zákona o státní sociální podpoře a jsou povinny postupovat v řízeních o dávkách státní sociální podpory tak, aby dodržely zásadu zákonnosti, právní jistoty a nestrannosti. Je zřejmé, že žalobkyně obsahu napadeného rozhodnutí porozuměla, pouze s jeho obsahem nesouhlasí, což nepředstavuje důvod pro zrušení rozhodnutí pro jeho nezákonnost. K námitce výkladu podle smyslu zákona a proti dogmatickému lpění na nesmyslné zákonné podmínce, kdy ve skutečnosti zákon nesleduje ochranu potřebných osob a upírá účastníkům řízení sociální pomoc, žalovaný uvedl, že Listina základních práv a svobod je ústavní zákon a je součástí úst. pořádku ČR. Žalovaný odkázal na čl. 1, čl. 2 odst. 2, čl. 3 odst. 1 a čl. 30 Listiny a uvedl, že dávky státní pomoci včetně příspěvku na bydlení jsou poskytované státem jako sociální pomoc pro zákonem vymezené skupiny osob, které jsou v hmotné nouzi, a to měrou, která je nezbytná pro zajištění základních životních podmínek záviselých na momentální politické konstelaci a ekonomických možnostech. Je na vůli zákonodárce, jakým způsobem stanoví rozsah a vymezí podmínky pro nárok na dávky státní sociální podpory. Proto uvedená námitka není významná. K námitce upírání sociální pomoci žalovaný sdělil, že k tomuto konstatování se nemůže příslušně vyjádřit, neboť je to konstatování příliš obecné a nelze z něj dovozovat, co žalobkyně má konkrétně na mysli, eventuálně v čem spatřuje právě zmiňovanou neshodu v řízení vedeném o nároku na dávku příspěvek na bydlení, jehož zákonné podmínky jsou taxativně stanoveny zákonem o státní sociální podpoře a jsou konzistentní. Pro účely dávky příspěvek na bydlení prvoinstanční správní orgán rozhodoval na základě podkladů, které žalobkyně předložila v rámci zahájeného správního řízení o nároku na tuto dávku od 1. 10. 2013. V rámci tohoto řízení žalobkyně byla povinna k žádosti o předmětnou dávku doložit doklady, kterými prokáže vztah k bytu (konkrétní nájemní vztah), v němž je hlášena k trvalému pobytu a mj. prokáže úhradu nákladů za nájemné a náklady za plnění poskytované s užíváním tohoto bytu v rozhodném období. Zákon

o státní sociální podpoře neobsahuje žádné ustanovení o pravomoci správního úřadu prominout některou z výše uvedených podmínek ani žádné ustanovení o tom, že na bytě by mohl úřad práce na základě své úvahy přiznat příspěvek na bydlení mimo meze stanovené zákonem.

[23] Krajský soud dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.

[24] Podle § 24 odst. 1 zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění účinném ke dni vydání napadeného rozhodnutí, *nárok na příspěvek na bydlení má vlastník nebo nájemce bytu, který je v bytě hlášen k trvalému pobytu, jestliže*

a) jeho náklady na bydlení přesahují částku součinu rozhodného příjmu v rodině a koeficientu 0,30, a na území hlavního města Prahy koeficientu 0,35, a

b) součin rozhodného příjmu v rodině a koeficientu 0,30, a na území hlavního města Prahy koeficientu 0,35, není vyšší než částka normativních nákladů na bydlení.

[25] Podle § 24 odst. 4 téhož zákona *změní-li oprávněná osoba, která je v bytě hlášena k trvalému pobytu, tento pobyt v průběhu kalendářního měsíce, přihlíží se k této změně pro účely příspěvku na bydlení až od následujícího kalendářního měsíce. To platí i v případě, že osoba společně posuzovaná, která je v bytě hlášena k trvalému pobytu, změní tento pobyt v průběhu kalendářního měsíce nebo se stane vlastníkem nebo nájemcem tohoto bytu.*

[26] Skutkové okolnosti věci byly mezi účastníky řízení nesporné. Podle žalobkyně sporná byla otázka výkladu pojmu *vlastník nebo nájemce bytu, který je v bytě hlášen k trvalému pobytu*. Podle žalovaného sporná byla otázka stanovení výše nákladů podle § 25 zákona o státní sociální podpoře.

[27] Mezi účastníky bylo nesporné, že žalobkyně není vlastníkem žádného bytu. Žalobkyně byla v rozhodném období třetího čtvrtletí 2013 podle smlouvy, sdělení pronajímatele a rozsudku Okresního soudu v Olomouci nájemcem bytu na adrese B. 8, což žalobkyně nerozporela. Na této adrese však žalobkyně v rozhodném období nebydlela, byť tam měla hlášeno trvalé bydliště. Žalobkyně uplatnila v žádosti o příspěvek na bydlení náklady na byt na adrese Š. 218, V. H.. O tom rovněž není mezi účastníky sporu. Podřazením zjištěného skutkového stavu pod § 24 odst. 1 zákona o státní sociální podpoře soud dospěl k závěru, že žalobkyně nesplnila podmínky tohoto ustanovení. Podle soudu je zjevné, že náklady na bydlení se týkají bytu, ve kterém je hlášen žadatel k trvalému pobytu, nikoliv k jinému, odlišnému bytu. Opačný výklad není přípustný a možný, byl by v rozporu s účelem a smyslem zákona. Důvody, proč žalobkyně nebyla hlášena k trvalému pobytu na adrese, kde skutečně bydlela, neuvedla (soudu je však z jeho úřední činnosti známo, že později došlo k nahlášení této adresy žalobkyní jako jejího trvalého bydliště). Námitka žalobkyně, že správní orgány posoudily nesprávně otázku podmínek nároku

na příspěvek na bydlení a vyložily chybně pojem *vlastník nebo nájemce bytu, který je v bytě hlášen k trvalému pobytu*, je nedůvodná.

[28] Pokud žalobkyně nesplnila podmínku vlastnictví či nájmu k bytu, kde je trvale hlášena a na který současně uplatňuje náklady na bydlení a žádá o příspěvek na bydlení, není třeba řešit otázku nákladů na bydlení podle § 25 zákona o státní sociální podpoře, neboť uplatněné náklady se mívají se (základními) zákonnými podmínkami jejich uplatnitelnosti.

[29] Soud neshledal důvod pro předložení věci Ústavnímu soudu, neboť stanovení podmínek pro vyplácení benefitů ze státních prostředků je v rukou zákonodárce a v textaci zákona a nastavení podmínek a systému této pomoci soud neshledal porušení ústavněprávních principů nebo konkrétních ustanovení. Navíc žalobkyni nic nebránilo (alespoň podle obsahu soudního a správního spisu a při její znalosti systému státní sociální podpory) nahlásit si nové trvalé bydliště, což ostatně později učinila.

[30] Úspěšný žalovaný žádné náklady řízení nepožadoval a soud ze spisu žádné nezjistil, proto mu je nepřiznal, a neúspěšná žalobkyně nemá právo na náhradu nákladů řízení, to vše podle § 60 odst. 1 s. ř. s.

[31] Ustanovené zástupkyni v souladu s § 35 odst. 8 s. ř. s. soud přiznal odměnu za zastupování, spočívající v odměně za dva úkony právní služby podle § 7, § 9 odst. 2 ve spojení s § 11 odst. 1 písm. b) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., ve znění pozdějších předpisů, za převzetí věci a doplnění žaloby 2 x 1.000 Kč. Ke každému úkonu přiznal soud paušální náhradu hotových výdajů ve výši 300 Kč, tj. celkem 600 Kč. K celkové částce 2.600 Kč náleží podle § 57 odst. 2 s. ř. s. daň z přidané hodnoty ve výši 546 Kč. Celková odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů činí 3.146 Kč.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost k Nejvyššímu správnímu soudu v Brně ve lhůtě do dvou týdnů po doručení usnesení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské nám. 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaje

o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Olomouci dne 21. 5. 2015

Za správnost vyhotovení:
Markéta Chrudinová

JUDr. Martina Radkova v. r.
samosoudkyně